

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 14CoP/29/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5322201710
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Nemravová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5322201710.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Nemravovej, členov senátu JUDr. Róberta Bebčáka a JUDr. Miroslavy Korbašovej, v právnej v právnej veci oprávnenej z vyživovacej povinnosti: S. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX, XXX XX X., zastúpená JUDr. Ladislavom Ščurym PhD., so sídlom A. XXXX, XXX XX L., proti otcovi povinnému z vyživovacej povinnosti: Z. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L., prechodne bytom X A. B., D., A. XX XM., England, zastúpený Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s.r.o., so sídlom Ul. 17. novembra 3215, 022 01 Čadca, IČO: 50 473 522, v konaní o určenie výživného na plnoleté dieťa, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 14Pc/22/2022-105 zo dňa 6. marca 2023, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Okresného súdu Čadca č.k. 14Pc/22/2022-105 zo dňa 6. marca 2023 v napadnutých výrokoch II. a III., IV., **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol tak, že výrokom I. konanie o návrhu na zvýšenie výživného za obdobie pred podaním návrhu zastavuje, výrokom II. návrh navrhovateľky na zvýšenie výživného od podania návrhu zamietá, výrokom III. zrušuje vyživovaciu povinnosť otca Z. M., nar. XX.XX.XXXX voči plnoletej dcére S. M., nar. XX.XX.XXXX naposledy určenú rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 9P/49/2015-85 zo dňa 29.03.2016 s účinnosťou od 10.10.2022, výrokom IV. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

2. V ods. 2 napadnutého rozsudku poukázal okresný súd na dôvody podaného návrhu navrhovateľky, čo by osoby oprávnenej z vyživovacej povinnosti. V odsekoch 3, 4, 5 a 6 okresný súd uviedol vyjadrenia povinného z vyživovacej povinnosti ako i navrhovateľky z vyživovacej povinnosti, ktoré boli doručené okresnému súdu do štádia nariadenia pojednávania vo veci.

3. Okresný súd v ods. 7 napadnutého rozsudku uviedol skutočnosti uvádzané navrhovateľkou na pojednávaní dňa 06.03.2023, pričom okresný súd uviedol, že vykonal dokazovanie výsluchom plnoletého dieťaťa oboznámením sa s listinnými dôkazmi týkajúcimi sa účastníkov konania a rozhodol aplikujúc právnu úpravu najmä v § 62 ods. 1 až 5 Zákona o rodine, § 65 ods. 3 Zákona o rodine, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, § 75 ods. 2 Zákona o rodine, § 77 ods. 1 Zákona o rodine, § 78 ods. 1 a 3 Zákona o rodine, § 29 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj len „CMP“). V ods. 16. napadnutého rozsudku okresný súd po prednesení predbežného právneho názoru skonštatoval, že napriek skutočnosti tvrdenia právneho zástupcu navrhovateľky, že im je známa judikatúra, ktorá sa týka zníženia aj zvýšenia aj zrušenia vyživovacej povinnosti plnoletých osôb od podania návrhu,

berú svoj návrh v časti teda späť. Právna zástupkyňa otca, čo by osoby povinnej z vyživovacej povinnosti súhlasila so späťvzatím návrhu v tejto časti a zastavením konania. Naposledy bolo o výživnom rozhodované rozsudkom Okresného súdu Čadca č.k. 9P/49/2015-85 zo dňa 29.03.2016, ktorým súd zvýšil výživné otca na vtedy maloletú S. na sumu 180 Eur mesačne. Maloletá S. bola žiačkou 9. ročníka základnej školy, pripravovala sa na strednú školu. Mala výdavky na školské pomôcky a potreby, na nákup kníh potrebných na prípravu na strednú školu. Do školy potrebovala aj knihy a pracovné zošity na anglický a nemecký jazyk. Mala výdavky na cestovné do školy, stravu v škole. V súvislosti so zdravotným stavom mala výdavky, keďže je alergička, mala zápal priedušiek, zubný strojček, ktorý bol následne nahradený zubnými dlahami. Mala kožné problémy, čo bolo nákladné na liečbu i kozmetiku. Inak mala bežné výdavky na oblečenie, obuv, stravu. Otec v tom čase žil v zahraničí, mal príjem zo zamestnania v prepočte na menu euro 1.462,22 Eur, príjem z daňovej úľavy vo výške 687,54 Eur a z príspevku na bývanie vo výške 375,77 Eur. Spolu príjem otca predstavoval sumu 2.525,33 Eur. Matka pracovala a jej príjem bol 837,56 Eur. Predmetom konania boli dva samostatné návrhy, návrh plnoletého dieťaťa na zvýšenie výživného a návrh otca na zrušenie vyživovacej povinnosti. Súd sa v prvom rade zaoberal otázkou, či plnoleté dieťa je schopné sa samé živiť. Vyživovacia povinnosť vo vzťahu k deťom vzniká narodením dieťaťa, zaťažuje oboch rodičov, bez ohľadu na to, či sa dieťa narodilo v manželstve alebo nie. Zánik vyživovacej povinnosti je spájaný s nadobudnutím schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť, teda z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné náklady. Táto schopnosť najčastejšie priamo súvisí so schopnosťou dieťaťa profesijne sa uplatniť, tzn. získať prácu a tým aj základný zdroj príjmov potrebných pre zabezpečenie životných potrieb a nadväzuje na predchádzajúcu prípravu, ktorou je štúdium. Aj keď zákon o rodine nedefinuje, kedy možno konštatovať, že dieťa je schopné sa samo živiť, práve pre širokú škálu možností, vo všeobecnosti je to najčastejšie doba bezprostredne po ukončení štúdia, ktorým sa dieťa sústavne pripravuje na svoje budúce povolanie. Preto štúdium je takou okolnosťou, ktorá odôvodňuje trvanie vyživovacej povinnosti rodičov, avšak pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť, sú dané podmienky už ukončením jedného štúdia a nemusí sa považovať za relevantné, napríklad ďalšie štúdium na vysokej škole, ktoré nie je riadnym pokračovaním predchádzajúceho štúdia, resp. naň nenadväzuje. Vychádza sa z definitívnosti získania predpokladov na výkon povolania v zvolenom študijnom smere, na ktoré sa dieťa sústavne a systematicky pripravuje. Ďalším dôvodom spájaným so zánikom vyživovacej povinnosti je vznik schopnosti samostatne sa živiť spojený so vznikom nároku na príslušné dávky systému sociálneho poistenia, či štátnej sociálnej pomoci v prípade ukončenia prípravy na povolanie a neuplatnenia sa na trhu práce.

4. Okresný súd konštatoval, že navrhovateľka ukončila strednú školu maturitnou skúškou, takže v čase podania návrhu už nemala status študentky, sama to uvádzala vo svojom návrhu. Skončením školského roka 2021/2022, v ktorom ukončila stredoškolské štúdium, nepokračovala kontinuálne v ďalšom vysokoškolskom štúdiu, t.j. dňom 30.06.2022 nastala na strane navrhovateľky zmena pomerov, ktorá odôvodňuje zrušenie vyživovacej povinnosti. V tomto smere súd poukazuje i na osobitnú úpravu § 35 ods. 1, 2 písm. a), b) zákona č. 5/2004 Z.z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov.

5. Argumentácia navrhovateľky, ktorá spočívala v tom, že nie je schopná sa samostatne živiť, pretože sa stará o svoje maloleté dieťa, je na rodičovskej dovolenke a poberá rodičovský príspevok, podľa okresného súdu nie je okolnosťou, ktorá by zakladala neschopnosť sám sa živiť. Navrhovateľka mala štúdium na strednej škole prerušené, v tomto období pracovala, následne školu dokončila, bola na materskej dovolenke a aktuálne je na rodičovskej dovolenke. Je zdravá, neexistujú na jej strane okolnosti brániace v uplatnení na trhu práce, aj keď starostlivosť o maloleté dieťa jej toto uplatnenie môže čiastočne sťažiť. Pokiaľ matka poberá rodičovský príspevok, hoc nepracuje, súd je toho názoru, že je schopná sa sama živiť. Od 08/2021 do 03/2022 navrhovateľka poberala materskú dávku a od 01.04.2022 matke vznikol nárok na rodičovský príspevok. Uvedené poberanie materskej dávky a rodičovského príspevku, ktorý je svojim spôsobom príjem matky, má jej poskytnúť finančné prostriedky, kým v čase zabezpečovania starostlivosti o dieťa nepracuje a nemôže pracovať. Okresný súd konštatoval, že navrhovateľka nadobudla schopnosť sa sama živiť ukončením štúdia, získala príjem, ktorý je poskytovaný z dôvodu starostlivosti o dieťa ako kompenzácia skutočnosti, že z dôvodu starostlivosti o dieťa si nemôže zabezpečiť príjem svojou prácou. Preto súd zrušil vyživovaciu povinnosť otca k plnoletej dcére, a to s účinnosťou od podania návrhu. Vzhľadom na uvedené rozhodnutie potom dôkazy navrhované navrhovateľkou, výsluch jej matky a skúmanie príjmov otca bol okresným súdom posúdený ako nadbytočný. Vzhľadom na uvedené návrh plnoletého dieťaťa zamietol. O trovách konania okresný súd rozhodol podľa § 52 CMP.

6. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podala odvolanie navrhovateľka - osoba oprávnená z vyživovacej povinnosti, a to prostredníctvom právneho zástupcu z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP. Mala zato, že porušil okresný súd jej práva na spravodlivý proces, ktorý hraničí i z denegatio justitiae, ktorý vyvodzovala z toho dôvodu, že hoci na pojednávanie zabezpečila svoju matku A. M., súd ju nevy počul, hoci v režime civilného mimosporového poriadku, kedy súd skúma celý skutkový stav, mal ju vypočuť. Matka bola ochotná uviesť dôvody spolunažívania, a teda aj všetky výdavky na bývanie, ktoré sú preukázané. Súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poznamenal, že spočíva argumentácia navrhovateľky v tom, že nie je schopná sa sama živiť z dôvodu, že sa osobne stará o svoje maloleté dieťa. Poukázala navrhovateľka na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoP/40/2018, z ktorého rozhodné pasáže i citovala. Zdôraznila, že nemá negatívny postoj k práci, má záujem zamestnať sa, čo potvrdzuje aj jej aktívna snaha privyrobiť si aspoň bartrovou spolupracou na sociálnych sieťach. Zároveň nemôže sa zamestnať, pretože má maloleté dieťa. Súd v rozsudku síce uvádza, že má možnosť prihlásiť dcéru do jasli, avšak jasle v L. stoja na jeden mesiac 300 Eur, čo je privysoká cena na jej pomery. Jasle na S. stoja na mesiac 420 Eur, čo je pre ňu ako samoživiteľku neúnosné. Dokonca jasle v L. prijímajú deti až od 2 rokov, čo maloletá bude mať v septembri 2023. Poukázala na to, že úlohou súdu je dôsledne skúmať dôvody, pokiaľ dieťa z rôznych dôvodov nenadobudne schopnosť samostatne sa živiť. Je potrebné zisťovať, či dieťa malo objektívne možnosť uplatniť sa na pracovnom trhu práce. Nesúhlasila so závermi vyslovenými v ods. 24 odôvodnenia napadnutého rozsudku. Je matkou samoživiteľkou, ktorá nemôže sama pracovať. Ďalej poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8Co/79/2016 zo dňa 31.03.2017 a zdôraznila, že posudzovanie okolností, či je dieťa samostatne sa schopné živiť, závisí od konkrétnej daného prípadu. V jej schopnostiach ako matky, ktorá sa stará o maloletú C., nie je možnosť zamestnať sa, nemôže si dovoliť platiť vysoké poplatky za detské jasle. Keby okresný súd zistil jej majetkové pomery, tak by konštatoval, že nie je v jej finančných možnostiach zaplatiť C. jasle a že sa s týmto nemôže obrátiť na jej biologického otca, nakoľko je študentom vysokej školy, na základe čoho platí na C. výživné vo výške 75 Eur. Zo strany otca je jej právo odopreté, nemá záujem o to pomôcť jej ako dcére. Zdôraznila, že v čase podania návrhu už nemala štatút študentky, zdôraznila, že stredoškôľák, ktorý nepokračuje na vysokoškolské štúdium zostáva do 31. augusta kalendárneho roka, čo je koniec letných prázdnin študentom, je za neho platené zdravotné a sociálne poistenie. Žiadala napadnuté rozhodnutie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. K doručenému odvolaniu navrhovateľky - oprávnenej z vyživovacej povinnosti sa vyjadril otec prostredníctvom právneho zástupcu, ktorý má za to, že okresný súd postupoval správne, zistil pomery na strane navrhovateľky. Bolo dokázané, že na jej strane nejestvuje subjektívna prekážka, ktorá by jej bránila v tom, aby vykonávala činnosť, z ktorej jej budú plynúť príjmy. Pokiaľ poukazovala navrhovateľka na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23CoP/40/2018 zo dňa 20.08.2018, tak zdôraznil otec - povinný z vyživovacej povinnosti, že argumentácia v tomto rozsudku hovorí o tom, že dieťa, ktoré nadobudlo schopnosť sa samé živiť, už nemá nárok na vyživovaciu povinnosť od svojich rodičov. Teleologický výklad § 62 ods. 1 Zákona o rodine je zásadne postavený na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud a zároveň poukázal i na nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 13. marca 2013 I. ÚS 2306/12. Uznáva otec, že navrhovateľka má množstvo výdavkov spojených so starostlivosťou o svoje dieťa, avšak tieto výdavky nemôžu ísť na jeho ťarchu a spomínané i preukazované poplatky za jasle, rovnako aj vyživovacia povinnosť má byť zabezpečená rodičmi maloletého dieťaťa, čo je navrhovateľka a jej bývalý partner a nie starý otec. Podstatnú zmenu pomerov schopnosť sa živiť bolo v danom prípade okresným súdom správne ustálené.

8. K doručenému vyjadreniu povinného z vyživovacej povinnosti sa vyjadrila navrhovateľka. Zotrvala na svojej odvolacej argumentácii. Vyživovacia povinnosť rodiča k dieťaťu trvá do času, kým nie je schopné sa samé živiť, pričom podľa ustálenej judikatúry je táto schopnosť ohraničená vekovo do 26 rokov. Každý takýto návrh sa má posudzovať individuálne. Uviedla príklad, ktorým sa snažila vysvetliť nesprávnosť záverov okresného súdu. Vyčítala okresnému súdu, že nevykonal výsluch matky a poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/824/2014 zo dňa 16.12.2014, z ktorého zvýraznila časť, že jedinou výnimkou pre ktorú by nemalo mať plnoleté dieťa právo na výživné, aj keď spĺňa zákonné kritériá, by bol rozpor s dobrými mravmi.

9. K doručenému vyjadreniu navrhovateľky sa už odporca nevyjadril.

10. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj len „CSP“)) v spojení s § 2 ods. 1 CMP po zistení, že odvolanie oprávnenej z vyživovacej povinnosti

(navrhovateľky) proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) subjektom na to oprávneným (359 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP) osobou oprávnenou z vyživovacej povinnosti, v neprospech ktorej bolo napadnutým výrokom rozhodnuté smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému sa môže brániť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 a 2, § 357 písm. m) CSP v spojení s ods. 1 CMP preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v rozsahu podľa § 65 CMP a contrario v spojení s § 155 CMP s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný podľa § 66 CMP a rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP a § 2 ods. 1 CMP) v napadnutých výrokoch podľa § 387 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP ako vecne správne rozhodnutie potvrdil. Rozhodnutie bolo prijaté hlasovaním v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

11. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na ktorých založil napadnutý rozsudok v napadnutých výrokoch. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu oprávnenej z vyživovacej povinnosti, vecne správne rozhodol. Svoje rozhodnutie odôvodnil dostatočne správne, napriek námietkam odvolateľky, v súlade s § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň odkazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa odvolací súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia viažucich sa k napadnutým výrokom odvolaní (§ 387 ods. 2 CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP).

12. Súčasne odvolací súd preskúmal námietky oprávnenej z vyživovacej povinnosti uvedené v jej opravnom prostriedku. Po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné. Odvolací súd na tomto mieste pripomína, že v súvislosti s určením výšky výživného zo strany povinného rodiča je potrebné uviesť, že neexistujú záväzné kritériá pre jeho určenie, vždy sa vychádza z individuálneho posúdenia.

13. Navrhovateľka v odvolaní namietala, že okresný súd jej svojím postupom odňal možnosť konať pred súdom, ktorý hraničí s denegatio justiae. Odvolací súd vo vzťahu k tejto odvolacej argumentácii navrhovateľky uvádza, že postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor), porovnaj napr. sp.zn. III. ÚS 156/06, sp.zn. III. ÚS 331/04, sp.zn. II- ÚS 174/04. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústavy), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m.m. I. ÚS 22/03). Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m.m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v

dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08). odvolací súd na tomto mieste uvádza, že z obsahu napadnutého rozhodnutia vyplýva, že okresný súd v dostatočnom rámci posúdil návrh navrhovateľky uplatnený na súde, jej argumentáciu ako i listiny-dôkazy ňou pripojené, preto vo vyvolanom odvolacom konaní nie je možné dať oprávnenej z vyživovacej povinnosti za pravdu, že by konaním, resp. rozhodnutím došlo zo strany okresného súdu k denegatio justiae u nej ako osoby oprávnenej z vyživovacej povinnosti.

14. Pripomína odvolací súd, že konaním súdu sa rozumie jeho procesný postup, nie však samotné rozhodovanie. Konanie súdu v súlade so zákonom musí vykazovať určitú kvalitu a v materiálnom ponímaní zabezpečovať tak právo na súdnu ochranu. Samotné súdne rozhodnutie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany, musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania, pri jeho vydaní (vyhlásení a vyhotovení) musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na prvky zrozumiteľnosti, určitosti, jasnosti a súladu jeho skutkových i právnych dôvodov vo vzťahu k výroku. Procesný postup súdu pri konštituovaní rozhodnutia, ktorý nenachádza oporu v zákone, je preto potrebné považovať za závažnú vadu nenaplnujúcu materiálnu stránku práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces, ktorá v konečnom dôsledku objektívne bráni riadnemu (účinnému a efektívnemu) uplatneniu dôležitých procesných práv účastníkov konania slúžiacich na ochranu ich práv a oprávnených záujmov v občianskom súdnom konaní. Nemožno opomenúť, že procesný úkon účastníka súdneho konania, ktorý má podstatný vplyv na ďalšie súdne konanie je možné považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu. Ak je účastník konania z uplatnenia tohto procesného úkonu vylúčený alebo v značnej miere obmedzený pri jeho uplatnení v dôsledku nesprávneho postupu súdu, dochádza v takomto prípade k stavu, kedy sa mu postupom súdu odníma možnosť konať pred súdom, porušuje ústavné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces.

15. Vo svetlo vyššie uvedených záverov odvolací súd posudzoval argumentáciu navrhovateľky, ktorá nevy počutie matky navrhovateľky považovala za odňatie možnosti konať pred súdom. Pripomína odvolací súd, že je vecou súdu, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná, ak niektorý z navrhnutých dôkazov nevykoná, čo náležite odôvodní, ako je tomu v prejednávanej veci, tak takýto postup okresného súdu nie je možné vyhodnotiť ako rozporný so zákonom.

16. Odvolací súd potom len primerane a podporne poukazuje na závery z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 5 Cdo 174/2013, ktoré si odvolací súd osvojil a v zmysle ktorých „...Hodnotenie dôkazov totiž môže robiť len súd, ktorý ich vykonal. Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyjadruje, že záver, ktorý si sudca urobí o pravdivosti, či nepravdivosti tvrdených skutočností vzhľadom na poznatky získané z vykonaných dôkazov, je vecou vnútorného sudcovho presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Z tejto zásady vyplýva, že na nesprávnosť hodnotenia dôkazov možno usudzovať len zo spôsobu, akým súd hodnotenie vykonal. Ak nemožno v tomto smere vyčítať súdu žiadne pochybenia (napr. že výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá pravidlám logického myslenia, alebo že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dokazovania nevyplynuli alebo opomenul rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli v konaní najavo), potom nie je ani možné polemizovať s jeho skutkovými závermi. To znamená, že hodnotenie dôkazov, a teda ani skutkové zistenia ako jeho výsledok, z iných, než z vyššie uvedených dôvodov nemožno dovolaním úspešne napadnúť“, ktoré postuláty boli v postupe okresného súdu, podľa zistení odvolacieho súdu, po vykonaní odvolacieho prieskumu, dodržané. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje cez úpravu v § 387 ods. 1, 2 CSP najmä na ods. 22. až 27. napadnutého rozsudku.

17. Krajský súd akcentuje, že dokazovanie v rozsahu vykonanom súdom prvej inštancie za dodržania procesných predpisov bolo dostatočné. Vo vzťahu k výsledkom hodnotenia vykonaných dôkazov zo strany okresného súdu je potrebné uviesť to, že do obsahu základného práva strany sporu nepatrí ani právo strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov súdom alebo dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov. Okresný súd v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné k tomu, aby posúdil navrhovateľkou uplatnený nárok ako i relevanciu obrany povinného z výživy.

18. Pokiaľ odvolateľka v rovine odvolacej argumentácie poukazovala na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 8Co/79/2016 zo dňa 31.3.2017, tak po oboznámení sa s týmto rozhodnutím odvolací súd uvádza, že základom tohto rozhodnutia bola konštatácia, „.....že plnenie vyživovacej povinnosti

rodičov voči dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Kedy nastane takýto faktický stav, závisí od okolností konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí jeho vek, zdravotný stav, štúdium, schopnosť zamestnať sa, schopnosť vykonávať prácu, odôvodnené záujmy a potreby, majetkové pomery a podobne. Dieťa je schopné samé sa živiť teda vtedy, ak je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby. Môže sa stať, že táto okolnosť nenastane nikdy, napríklad v prípade ťažkej invalidity dieťaťa. Posúdenie, kedy zanikla odkázanosť dieťaťa na výživu svojich rodičov, teda závisí od posúdenia všetkých okolností a o tom, kedy takýto stav nastal, rozhodne súd na návrh povinného rodiča, a to s účinnosťou najskôr od podania návrhu, ako bolo uvedené vyššie najneskôr ku dňu jeho rozhodnutia.“, ktoré postuláty boli okresným súdom vyhodnocované a stali sa základom napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktoré je predmetom tohto konania. Pokiaľ odvolateľka poukazovala na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23 CoP/40/2018, tak podľa zistení odvolacieho súdu z neho vyplýva, okrem iného, že „Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Ako okolnosť, keď trvá vyživovacia povinnosť rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa tradične akceptuje štúdium. Aplikovaná prax v súvislosti s touto otázkou vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky ukončením jedného štúdia toho istého stupňa (pojem sústavná príprava na povolanie si pre svoje potreby definujú viaceré zákony, čo môže byť pre súd určitým návodom). Vo všeobecnosti sa vychádza z definitívneho získania predpokladov na výkon povolania, pričom vždy je potrebné prihliadnuť na individuálne okolnosti každého prípadu. Je potrebné vziať do úvahy situáciu na trhu práce, existenciu oveľa širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, dopĺňania jazykových znalostí potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, rekvalifikačné kurzy, diaľkové štúdium, nadstavbové štúdium, prípadné prerušenie štúdia, zahraničné stáže, potrebu zvyšovania kvalifikácie a vzhľadom k uvedenému bude niekedy náročnejšie ustáliť okamih nadobudnutia schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Odôvodnené by mohli byť niektoré z týchto foriem pokračovania vo vysokoškolskom štúdiu, predovšetkým v prípade značných možností na strane povinného rodiča. Na jednej strane treba zohľadniť záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, na druhej strane je oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja dieťaťa k práci.“ ktoré postuláty boli tiež okresným súdom vyhodnocované, pričom ich posudzovanie vyplýva z napadnutého rozhodnutia okresného súdu, ktoré je predmetom tohto konania. Odvolací súd pre komplexnosť posúdenia s poukazom na Čl. 2 CSP uvádza, že ani z jedného rozhodnutia súdov, na ktoré odvolateľka poukazovala nevyplýva, že by riešili identickú skutkovú vec s prejednanou vecou- teda že by osoba oprávnená z vyživovacej povinnosti odôvodňovala svoj nárok na výživné z dôvodu, že nie je schopná sa samostatne živiť, pretože sa stará o svoje maloleté dieťa, je na rodičovskej dovolenke a poberá rodičovský príspevok. Odvolací súd vzhľadom na osobitosti danej prejednáwanej veci poukazuje na záver okresného súdu, že tvrdený dôvod navrhovateľkou- oprávnenou z vyživovacej povinnosti nie je okolnosťou, ktorá by zakladala neschopnosť samej sa živiť, ktorý považoval za vecne správny a odkazuje na závery okresného súdu v tejto rovine uvedené najmä v 22. až 25. napadnutého rozsudku.

19. Neuniklo pozornosti odvolacieho súdu, že z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23 CoP/40/2018, ktorého záverov sa odvolateľka dovoláva v odvolaní vyplýva, podľa zistení odvolacieho súdu okrem iného, že „.....Teleologický výklad § 62 ods. 1 ZoR je zásadne postavený na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti samé sa živiť má dieťa svoje príjmové pomery objektívne vo svojich rukách, je „strojom svojho šťastia“. Záleží spravidla len na ňom (na jeho usilovnosti), v akých majetkových pomeroch bude žiť, pokiaľ v tomto ohľade nebude aktívne, negatívne dôsledky si ponesie samé dieťa. Zmyslom a účelom je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné si samé svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ťarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť (nález Ústavného súdu ČR zo dňa 13. marca 2013, sp. zn. I.ÚS 2306/12).

20. Odvolateľka argumentovala aj závermi vyplývajúci z rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/824/2014 zo dňa 16.12.2014, z ktorého zvýraznila časť, že jedinou výnimkou, pre ktorú by nemalo mať plnoleté dieťa právo na výživné, aj keď spĺňa zákonné kritériá, by bol rozpor s dobrými mravmi. Odvolací súd vo vzťahu k tejto argumentácii navrhovateľky poukazuje na časť predmetného rozhodnutia, v zmysle ktorej je zrejme, že „...Skutočnosť, že v súčasnosti odporkyňa študuje na vysokej škole, odôvodňuje trvanie vyživovacej povinnosti navrhovateľa k nej. Vyplýva to z úlohy rodiča viesť dieťa k

získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu. Jedinou výnimkou, pre ktorú by nemalo mať plnoleté dieťa (odporkyňa) právo na výživné, aj keď spĺňa zákonné kritéria, by bol rozpor s dobrými mravmi.“ Podľa komentára k § 75 ods. 2 Zákona o rodine výživné nemožno priznať len v prípade, ak pre to existujú dôvody na strane oprávneného. Predpokladá sa teda také správanie oprávneného voči povinnému, ktoré spôsobí stratu práva priznať výživné. Dobré mravy sú nepísané pravidlá slušnosti, ľudskosti a tolerancie, poctivosti a dôvery. Súd tieto princípy vždy musí skúmať v kontexte daného individuálneho prípadu, konania účastníkov a v súslednosti ich úkonov v čase a mieste. Zákon presne nešpecifikuje, kedy ide o rozpor s dobrými mravmi a kedy nie. Z dostupnej judikatúry možno usudzovať, že nestačí len obyčajná nevďačnosť, prípadne nezáujem dieťaťa o rodiča. Vyžaduje sa také správanie, ktoré svojou intenzitou a závažnými dôsledkami je možné objektívne posúdiť ako porušovanie dobrých mravov.“ Vzhľadom na citované závery z rozhodnutia, ktorého sa dovoľáva odvolateľka a skutkový stav prejednávanej veci potom nebol pre odvolací súd priestor, aby táto argumentácia odvolateľky mohla mať vplyv na správnosť záverov konštatovaných okresným súdom. Odvolací súd v rovine svojich záverov uvádza, že konštatovania okresného súdu v rovine posúdenia tvrdení navrhovateľky, že nie je schopná sa samostatne živiť, pretože sa stará o svoje maloleté dieťa, je na rodičovskej dovolenke a poberá rodičovský príspevok, nielen podľa okresného súdu, ale ani podľa odvolacieho súdu nie sú skutočnosťami, ktoré by zakladali neschopnosť samej sa živiť. Navrhovateľka mala štúdium na strednej škole prerušené, v tomto období pracovala, následne školu dokončila, bola na materskej dovolenke a aktuálne je na rodičovskej dovolenke. Je zdravá, neexistujú na jej strane okolnosti brániace v uplatnení na trhu práce, aj keď starostlivosť o maloleté dieťa jej toto uplatnenie môže čiastočne sťažiť. Pokiaľ matka poberá rodičovský príspevok, hoc nepracuje tak je schopná sa sama živiť. Od 08/2021 do 03/2022 odvolateľka poberala materskú dávku a od 01.04.2022 jej ako matke vznikol nárok na rodičovský príspevok. Uvedené poberanie materskej dávky a rodičovského príspevku, ktorý je svojim spôsobom príjem matky, má jej poskytnúť finančné prostriedky, kým v čase zabezpečovania starostlivosti o dieťa nepracuje a nemôže pracovať. Ak okresný súd konštatoval, že navrhovateľka nadobudla schopnosť sa sama živiť ukončením štúdia, získala príjem, ktorý je poskytovaný z dôvodu starostlivosti o dieťa ako kompenzácia skutočnosti, že z dôvodu starostlivosti o dieťa si nemôže zabezpečiť príjem svojou prácou, tak odvolací súd tieto závery vyhodnotil ako vecne správne

21. Odvolateľka žiadnym spôsobom argumentami uvádzanými v odvolaní nespochybnila správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd konštatuje, že v odvolaní neboli uvedené žiadne skutočnosti, okolnosti, alebo argumenty, ktoré by neboli predmetom skúmania prvostupňového súdu a s ktorými by sa prvostupňový súd pri rozhodovaní a pri jeho odôvodnení náležite nevysporiadal. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

22. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval § 52 CMP, a preto rozhodol, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP). Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).